

Fővárosi Munkaügyi Bíróság
Budapest, V. Markó u. 27.

23.M.1306/2001/32.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Munkaügyi Bíróság ... a Független Rendőr Szakszervezet (eljáró képviselő: dr. Tordai Gábor jogtanácsos, 1388 Bp., Pf. 52.) által képviselt **H. F. VII. rendű felpereseknek a Budapesti Rendőr-főkapitányság** (1139 Bp., Teve u. 4-6.) **alperes ellen egyéb veszélyességi pótlék és más járandóságok megfizetése iránt indított perében** meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A bíróság a keresetet a felperesekkel szemben elutasítja.

A VII. rendű felperes által a napi 6 órás munkaidő megállapítása iránti igény vonatkozásában a pert megszünteti.

Költségeiket a felek maguk viselik.

A le nem rótt eljárási illetéket és az állam által előlegezett szakértői díjat a magyar állam viseli.

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül lehet fellebbezést benyújtani a Fővárosi Bírósághoz címezve az első fokon eljáró bíróságnál.

I n d o k o l á s

Az I-VIII. r. felperesek egyéb veszélyességi pótlék, szolgálati idő 1,2-szeres számítása címén indított pert az alperes ellen. Az előzőeken túlmenően a VII. r. felperes a 6 órás szolgálati idő megállapítása, egyéb veszélyességi pótlék, valamint rendeltetésellenes joggyakorlás és ehhez kötődő kártérítés megfizetése iránt indított pert az alperes ellen. Az 1.000.000 Ft. megfizetésére irányuló nem vagyoni kártérítés iránti igényétől a VII. r. felperes a tárgyalás berekesztését megelőzően elállt.

Keresetüket a felperesek a per folyamán az alperes kimutatása alapján pontosították. Kérték a törvényes járandóságukat meghaladóan a perrel kapcsolatos költségeiket, valamint a törvényes kamatokat is.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperesek igénye megalapozatlan, hiszen egyéb veszélyességi pótléokra nem tarthatnak igényt, a jogszabály erre nem ad lehetőséget. Ugyancsak nem ad lehetőséget a szolgálati idő 1,2-szeres számítására sem, ezen túlmenően vitatta a VII. r. felperes igényének jogszerűségét a 6 órás szolgálati időre vonatkozóan. Ezzel kapcsolatosan előadta azt is, hogy a VII. r. felperes ezen követése megalapozatlan, hiszen a szolgálati panasz nem terjedt ki ennek a követelésnek az érvényesítésére, ezért a per e vonatkozásban időelőtti.

A kereset alaptalan.

A bíróság a peres felek szóban és írásban előterjesztett nyilatkozatai, a per iratanyaga, kiemelten a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ szakértője, dr. László Annak szaktanácsadó által elkészített szakvélemény és dr. Plette Ricsárd munkabiztonsági szakértő által elkészített szakvélemény kiegészítés alapján az alábbiakat állapította meg.

A felperesek valamennyien az alperes központi ügyeleti osztályán látják el szolgálatukat. ..., VII. r. H. F. rendfokozata főtörzsaszóslós, beosztása főügyeletes, ... A felperesek valamennyien az alperes XIII. kerület Teve u. 4-6. szám alatti székház földszint alatti szintjein végzik munkájukat, mesterséges körülmények között. A mesterséges körülmények alatt értendő a szellőzés megoldása, a világítás mesterséges volta, valamint, hogy a munkavégzést számítógépek előtt folytatják, amely ugyancsak egy fokozottan igénybevevő munkahelyi körülményt jelent.

A felperesek kérték, hogy a bíróság minősítse munkahelyüket föld alatti létesítménynek, ennek alapján ítélje meg számukra a 140/1996. (VIII. 31.) kormányrendelet 36. §-ában meghatározott egyéb veszélyességi pótlékot, amely havi viszonylatban az illetményalap 45. %-át teszi ki. Kérték, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy ezen a munkahelyen teljesített szolgálati időt az alperes 1,2-des szorzószámmal eltöltött időmennyiségnek állapítsa meg a már hivatkozott 140/1996. (VIII. 31.) kormányrendelet 58. §-ában foglaltak szerint. Követelésüket visszamenőlegesen terjesztették elő az ezen a szolgálati helyen eltöltött idő tartamára.

A VII. r. felperes kérte, hogy a munkakör jellegére tekintettel, az alperes biztosítson a VII. r. felperesnek évente 10 munkanap pótszabadságot, valamint mondja ki azt, hogy az ilyen tevékenységre fordítható napi szolgálatteljesítési idő maximum 6 óra lehet. Az ezt meghaladó szolgálatot pedig díjazza egyéb veszélyességi pótlékkal. Kérte annak megállapítását is, hogy a munkáltató rendeltetésellenesen gyakorolja jogait a szolgálatszervezés és a felperes foglalkoztatása terén. Ennek arányában kérte a veszélyességi pótlékot 515.918 Ft-ban és ennek kamatai megállapítására.

A bíróság a perben bizonyítási eljárást folytatott le, melynek keretében megkereste a Fodor József Országos Közegészségügyi Központ Országos Munkahigiénés és Foglalkoztatás-egészségügyi Intézetét. Az intézet szaktanácsadói, dr. László Annak és dr. Plette Richárd megállapították, hogy az alperes által biztosított munkakörülmények

az átlagosnál fokozottabb igénybevételt jelentenek. A szakvéleményből megállapítható, hogy a felperesek munkaköre pszichés megterhelés szempontjából az átlagosnál nagyobb mértékű megterheléssel jár, mivel figyelemkoncentrációt, döntési kényszert és felelősséget jelent. Ehhez hozzájárulnak a munkavégzés körülményei, konkrétan a föld alatti munkahely, az állandó mesterséges megvilágítás és egyéb más körülmények is. A számítógépek használata szintén fokozott figyelemkoncentrációt jelent. A szakértő nem zárta ki, hogy ezek a mesterséges és fokozott pszichés megterhelést jelentő körülmények egészségkárosító hatással bírhatnak az érintett munkavállalóra.

A 140/1996. (VIII. 31.) kormányrendelet 36. § (1) bekezdése szerint az 1. számú melléklet 1-3, 5. és 8. pontjaiban meghatározott beosztásban szolgálatot teljesítők az illetménypótlék havonta akkor illeti meg, ha az egészségkárosító kockázatok között töltött ideje eléri a 23. § (1) bekezdésében meghatározott időt, így az 1. számú melléklet nem alkalmazható a tűzoltóság, a polgári védelem, valamint a katasztrófavédelem, a rendőrség és a határőrség hivatásos állományú tagjaira. Ez a jogszabályi rendelkezés 2001. július 23-án lépett hatályba.

A 23. § (1) bekezdése szerint a Hszt. 85. §-ának (2) bekezdésében meghatározott csökkent szolgálatteljesítési idő alkalmazása szempontjából az 1. számú melléklet szerinti szolgálatteljesítések akkor tekintendők fokozottan veszélyesnek, ha a napi szolgálatteljesítési idő több, mint 50 %-át – az ionizáló sugárzásnak kitett szolgálatteljesítésben legalább 3 órát – egészségkárosító kockázatok között kell eltölteni.

A bíróság álláspontja szerint a pótlék odaítélése szempontjából jelentőséggel bír annak eldöntése, hogy a felperesek munkahelyét jelentő XIII. kerület Teve u. 4-6. szám alatti székház föld alatti létesítménynek minősül-e. Kétséget kizáróan a szakvélemény megállapította, hogy a felperesek munkahelye a földfelszín alatt található, azonban az épület nem felel meg a katonai terminológia szerinti föld alatti létesítménynek, amely ezen létesítmények kritériumaként azt határozza meg, hogy az épületegyüttesnek a terepszint alatt kellene elhelyezkednie, alagútépítési, illetőleg bányászati eljárással kell készülnie. A felperesek munkahelyét jelentő irodaszint ilyen feltételekkel nem rendelkezik, tehát megállapítható, hogy nem minősül földfelszín alatti létesítménynek.

Az épület egészére jellemző, hogy mesterséges munkakörülményeket biztosítanak nem csak a földfelszín alatt, hanem a fölfelszín felett dolgozó munkavállalók részére is. A számítógép használata pedig az épületben általánosan elterjedt.

A bíróság álláspontja szerint a munkahelyi körülmények értékelésének a felperesek vonatkozásában akkor lesz jelentősége, ha a szakértő által vélelmezett egészségkárosító hatások bármely felperesnél valóban károsodást okoznak. Ebben az esetben azonban vizsgálni kell a konkrét károsodás mértékét az ezen körülmények konkrét hatását az adott egyénre nézve.

A jelen helyzetben nem lehet konkrét egészségkárosodásról beszélni, hiszen a felperesek egészségi állapota kielégítő, munkakörülményekkel okozati összefüggésbe hozható károsodás még nem következett be. Előre meghatározni ezeket a majdan

bekövetkező károsodásokat nem lehet, hiszen az egyének tűrőképessége változó, az egyéni reakciók is eltérőek lehetnek ugyanazon körülményekre. Ebből következően a bíróság álláspontja szerint a jelen munkakörülmények veszélyesnek nem minősülnek, majd az esetlegesen bekövetkezett károsodás vizsgálata során vonhatóak le az összefüggésre vonatkozó megállapítások.

Az előző okfejtésből következően a bíróság a felperesek veszélyességi pótlékra irányuló követelését elutasította.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) 329. § (1) bekezdése szerint a 326. § (1) bekezdésében meghatározott szempontból az alábbiak szerint kell szolgálati viszonyban eltöltött időt számítani:

a)-b) és c) 1,2-szeresen a rendszeres csapatkiképzést folytató szervezetek állományának harcálláspontokon, földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknél, a büntetés-végrehajtási szervezeteknél a fogvatartottakkal közvetlenül, folyamatosan foglalkozó állomány tagjainak, valamint a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot teljesítőknél.

Az előzőekben hivatkozott jogszabályi rendelkezés szerint az 1,2-szeres szorzó alkalmazásának feltételeként a jogszabály a felperesek szempontjából értékelhető körülmények közül a földfelszín alatti szolgálatteljesítést, valamint a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztások meglétét együttes feltételként írja elő.

A bíróság álláspontja szerint ezen feltételekből mindössze a földfelszín alatti szolgálatteljesítés valósul meg feltételként. Az előzőekből kifejtettek szerint a fokozott veszély és igénybevétel nem, ezért a felperesek javára az 1,2-szeres szolgálati idő számítás nem állapítható meg, ezért a bíróság a vonatkozó kereseti követeléseket elutasította.

A VII. r. felperes a perben az I-VI. és VIII. r. felperesekhez képest további követeléseket érvényesített. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 10 nap éves mértékű pótszabadság juttatására, tekintettel a munkahely jellegére. Ezt a követelést az alperes elismerte és valamennyi felperes részére a pótszabadságot biztosítja.

A VII. r. felperes további kereseti követelésként a Hszt. 85. § (2) bekezdésére alapítottan kérte megállapítani, hogy a felperes foglalkoztatása ilyen körülmények között nem haladhatja meg a napi 6 órát. A hivatkozott Hszt. 85. § (2) bekezdés szerint ugyanis fokozottan veszélyes szolgálati beosztás esetén az ilyen tevékenységre fordítható napi szolgálatteljesítési idő egyenlőtlen időbeosztásnál sem haladhatja meg a napi 6 órát.

A perben a bíróság megállapította, hogy a felperes szolgálati panasza ezen igény érvényesítésére nem terjedt ki.

A Hszt. 194. § (1) bekezdése szerint a hivatásos állomány tagja – meghatalmazás alapján nevében az érdekképviselői szerv és az ügyvéd is – szolgálati panasszal élhet,

ha a szolgálati viszonyára vonatkozó e törvény 195. §-ában nem szabályozott döntést vagy intézkedést, illetve ezek elmulasztását sérelmesnek tartja. A (2) bekezdés szerint a panaszt a döntést hozó (mulasztó) előjárónál lehet benyújtani – aki, ha annak nem ad helyt – az ügyre vonatkozó iratokkal együtt köteles haladéktalanul felterjeszteni az előjáró parancsnokhoz. Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az előjáró parancsnok azt 30 napon belül bírálja el, döntését a panasz benyújtóval közli. E határidő egy ízben 30 nappal meghosszabbítható.

A bíróság álláspontja szerint e vonatkozásban az alperes álláspontja helytálló volt, miszerint a követelés idő előtti, hiszen a VII. r. felperes nem kezdeményezte a jogszabály rendelkezése szerinti panaszeljárást, így a munkáltatónak nem volt módja e vonatkozásban álláspontját kifejteni és a panaszt peren kívül elbírálni. Ebből eredően a pert a bíróság ebben a kérdéskörben megszüntette.

A pereszes felperesek vonatkozásában a per a módosított 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet előírásai szerint tárgyi költségmentes, ezért a le nem rótt eljárás illetéket és az állam által előlegezett szakértői díjat a magyar állam viseli.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 233. és 358. §-ai biztosítják.

Budapest, 2003. május 22.

Dr. Slimbarszki Éva s.k.
a tanács elnöke
az aláírásban akadályozott
Jankó Lajosné és Gombos Andorné
ülnökök helyett is

**A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság,
55.Mf.28.136/2003/6.**

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Bíróság mint másodfokú bíróság ... a Független Rendőr Szakszervezet Központi Koordinációs Iroda Jogsegélyszolgálat (1067. Budapest, Király u. 71., ügyintéző: dr. Tordai Gábor jogi képviselő) által képviselt **H. F. VII. r. felpereseknek a Budapesti Rendőr-főkapitányság** (1139 Budapest, Teve u. 4-6.) **alperes ellen egyéb veszélyességi pótlék és más járandóságok megfizetése iránt** indult perében a Fővárosi Munkaügyi Bíróság 23.M.1306/2001/32. számú ítélete ellen a VII. rendű felperes 33. számú és az I-VI. rendű és VIII. rendű felperesek 34. sorszámú fellebbezése folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja, megállapítja, hogy az alperes köteles a szolgálati viszonyban eltöltött időt 1,2-szeres szorzóval számítani az alábbiak szerint:

I. r. felperesnél 1997. október 1. napjától,
II. r. felperesnél 1997. november 16. napjától,
III. r. felperesnél 1997. szeptember 1. napjától,
IV. r. felperesnél 1997. szeptember 1. napjától,
V. r. felperesnél 1998. február 1. napjától,
VI. r. felperesnél 1999. december 16. napjától,
VII. r. felperesnél 1997. szeptember 1. napjától,
VIII. r. felperesnél 2000. március 1. napjától
kezdődően.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az eljárás illetékét az állam viseli.

A peres felek maguk viselik költségüket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperesek keresetét elutasította, míg a VII. r. felperes által napi 6 órás munkaidő megállapítása iránti igény vonatkozásában a pert megszüntette. Megállapította, hogy költségeiket a felek, míg a le nem rótt eljárási illetéket és az állam által előlegezett szakértői díjat a Magyar Állam viseli.

Indokolásában kifejtette, hogy az I-VIII. r. felperesek egyéb veszélyességi pótlék, szolgálati idő 1,2-szeres számítása címén indítottak pert az alperes ellen. A VII. r. felperes az előzőeken túlmenően a 6 órás szolgálati idő megállapítása, egyéb veszélyességi pótlék, valamint rendeltetésellenes joggyakorlás és ehhez kötődő kártérítés megfizetése iránt indított pert az alperes ellen. Az 1.000.000,- Ft megfizetésére irányuló nem vagyoni kártérítés iránti igényétől a VII. r. felperes a tárgyalás berekesztését megelőzően elállt.

A felperesek valamennyien az alperes központi ügyeleti osztályán látják el szolgálatukat, munkájukat az alperes Bp. XIII. ker. Teve u. 4-6. szám alatti székház földszint alatti szintjein végzik, mesterséges körülmények között. A mesterséges körülmények alatt értendő a szellőzés megoldása, a világítás mesterséges volta, valamint, hogy a munkavégzést számítógépek előtt folytatják, amely ugyancsak egy fokozottabban igénybevevő munkahelyi körülményt jelent. A felperesek azt kérték, hogy a bíróság minősítse a munkahelyüket föld alatti létesítménynek, ennek alapján

ítélje meg számukra az egyéb veszélyességi pótlékot, továbbá állapítsa meg, hogy ezen a munkahelyen teljesített szolgálati időt az alperes 1,2-szeres szorzószámmal eltöltött időmennyiségként számítsa.

Az egyéb veszélyességi pótlékot illetően azt állapította meg, hogy a felperesek munkahelyét jelentő iroda szint nem felel meg a katonai terminológiák szerinti földalatti létesítmény kritériumainak, ezért annak nem minősül. Az épület egészére jellemzően mesterséges munkakörülményeket biztosítanak, nemcsak a földfelszín alatt, hanem a földfelszín felett dolgozó munkavállalók részére is. A számítógép használata pedig az épületben általánosan elterjedt. A bíróság álláspontja szerint a munkahelyi körülmények értékelésének a felperesek vonatkozásában akkor lesz jelentősége, ha a vélelmezett egészségkárosító hatások bármelyik felperesnél valóban károsodást okoznak. Ebben az esetben azonban vizsgálni kell a konkrét károsodás mértékét és ezen körülmények konkrét hatását az adott egyénre nézve. A jelen helyzetben nem lehet konkrét egészségkárosodásról beszélni, így a munkakörülmények veszélyesnek nem minősülnek, majd az esetlegesen bekövetkezett károsodás vizsgálata során vonhatók le az összefüggésre vonatkozó megállapítások.

Az 1,2-szeres szorzó alkalmazásának feltételeként a Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontja a felperesek szempontjából értékelhető körülmények közül a földfelszín alatti szolgálatteljesítést, valamint a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztások meglétét együttes feltételként írja elő. A bíróság álláspontja szerint ezen feltételekből mindössze a földfelszín alatti szolgálatteljesítés valósul meg feltételként. Az előzőekben kifejtettek szerint a fokozottan veszélyes igénybevétel nem, ezért a felperesek javára az 1,2-szeres szolgálati idő számítás nem állapítható meg.

A VII. r. felperes további kereseti követelésként a Hszt. 85. § (2) bekezdésére alapítottan kérte megállapítani, hogy a foglalkoztatása ilyen körülmények között nem haladhatja meg a napi 6 órát. A perben a bíróság azt állapította meg, hogy a felperes szolgálati panasza ezen igény érvényesítésére nem terjedt ki. Az alperes álláspontját helytállónak találta, miszerint a követelés idő előtti, mivel a VII. r. felperes nem kezdeményezte a jogszabály rendelkezése – Hszt. 194. § (1) és (2) bekezdés – szerinti panasz eljárást, így a munkáltatónak nem volt módja e vonatkozásban az álláspontját kifejteni és a panaszt peren kívül elbírálni. Ebből eredően ebben a kérdéskörben megszüntette.

Az ítélet ellen valamennyi felperes fellebbezéssel élt.

Az I-VI. r. és VIII. r. felperesek kérték az első fokú ítélet megváltoztatását, a veszélyességi pótlék és a szolgálati idő számítására vonatkozó kereseti kérelmük szerinti döntés meghozatalát. Hivatkoztak arra, hogy a 140/1996. (VIII. 31.) Korm. számú rendelet 22. §-ának helyes értelmezése szerint egyértelműen megállapítható, hogy az általuk ellátott munkakör olyannak minősül, melynek ellátására egészségkárosító kockázatok között kerül sor. Megítélésük szerint a perben előterjesztett szakértői vélemény egyértelműen, minden kétséget kizáróan alátámasztja, hogy az általuk ellátott tevékenység és a munkakörülmények őket

folyamatosan pszichikai ártalomnak teszi ki, ami megfelel a hivatkozott Korm. rendelet 1. számú melléklet 5. pontjában foglaltaknak.

A fentiekén túlmenően hivatkoztak a Legfelsőbb Bíróság egyik eseti döntésére /BH 1997.374/, miszerint önmagában az, hogy a jogszabály nem minősíti pótlékra jogosítónak az adott munkakört, nem döntő. A munkavégzés közben bekövetkező egészségi ártalom, amennyiben a munkavégzés idejének nagyobb részében kimutatható, önmagában kötelezővé teszi a pótlék fizetését. Hangsúlyozták, hogy álláspontjuk szerint a pótlék jogalapját az egészségkárosító kockázat és nem az egészségi ártalom képezi.

Az 1,2-szeres szorzót illetően tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a jogszabály értelmezése során együttes feltételek fennállását határozta meg. A Hszt. 329. § (1) bekezdés c) pontja felsorolást tartalmaz, a mondat értelme és az alkalmazott írásjelek alapján az 1,2-szeres szorzó alkalmazása már azokat is megilleti, akik a földfelszín alatt teljesítenek szolgálatot, azaz e feltétel mellett további feltétel megléte nem szükséges.

A VII. r. felperes fellebbezésében kérte az első fokú ítélet megváltoztatását és a keresetnek helyt adva annak megállapítását, hogy a felperes a szolgálati beosztására tekintettel jogosult egyéb veszélyességi pótlékra, illetve a szolgálati idő 1,2-szeres számítására. Az első fokú ítélet permegszüntetésre vonatkozó részét kérte hatályon kívül helyezni és az elsőfokú bíróságot kötelezni új eljárás lefolytatására, tekintettel arra, hogy a beosztás fokozottan veszélyes jellegének megállapítása és ebből eredően az ilyen tevékenységre fordítható idő 6 órában történő maximalizálása felperest megillető alanyi jogosultság. Hivatkozott arra, hogy a VII. r. felperes szolgálati beosztása a 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 5. pontjában foglalt veszélytényezőknek megfelel, az ezen pszichikai ártalmakat az ítélet által is elismerten, a szakértői vélemények a felperesi beosztás vonatkozásában egyértelműen megállapítják. Mindezekre tekintettel a felperes veszélyességi pótlékra való jogosultságra vonatkozó igénye az 1. számú melléklet 5. pontja alapján bizonyítást nyert.

Az 1,2-szeres szorzóval történő számítást illetően az elsőfokú bíróság jogszabály értelmezésével a többi felperessel egyezően nem értett egyet. Ezen jogszabályhely nem együttes feltételként jelöli meg a földfelszín alatti szolgálatteljesítést, valamint a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztás szükségességét.

A per megszüntetésével kapcsolatos álláspontja az, hogy a Hszt. 196. § (1) bekezdés c) pontja alapján a VII. r. felperes a kereset pontosításban megjelölt igénye közvetlenül bírósági úton érvényesíthető. A jogtudomány és a bírói gyakorlat is az alanyi jog fogalmát a közvetlenül a törvényből folyó és más által nem korlátozható jogokként definiálja. A Hszt., illetve szolgálati jogviszonyból fakadó és a feleket megillető jogokat alanyi jogként kell értelmezni.

A VII. r. felperes a fellebbezési tárgyaláson hivatkozott az időközben bekövetkezett jogszabály módosítására azzal, hogy a 99/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet megalkotásából kitűnően a jogalkotó eredeti szándéka a pontosításra és módosításra irányult. A jelen per szempontjából pedig éppen arra, hogy mit minősít föld alatti

létesítménynek. A jogszabály módosítás pedig azt támasztja alá, hogy a felpereseket az 1,2-szeres szorzóval történő számítás megilleti.

Az alperes ellenkérelme az első fokú ítélet helybenhagyására irányult azzal, hogy a felperesek szolgálati idejének kedvezményes, 1,2-szeres szorzóval történő számítását csak és kizárólag 2003. július 23. napjától kezdődően áll módjában elismerni. Jogi álláspontját a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet módosításáról rendelkező 99/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet hatályba lépésének időpontjára alapította.

A felperesek fellebbezése részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok mérlegelésével helyesen állapította meg a tényállást, de az arra alapított érdemi döntésével csak részben értett egyet a másodfokú bíróság. Az egyéb veszélyességi pótlék tekintetében az érdemi döntés helytálló, azonban annak indokaival a másodfokú bíróság nem értett egyet. Az 1,2-szeres szorzóval történő számítást illetően nem osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját, egyetértett azonban a per megszüntetésére vonatkozó ítéleti rendelkezéssel.

Az egyéb veszélyességi pótléket illetően a másodfokú bíróság a következőkre mutat rá:

A 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelt (a továbbiakban: Kr.) a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (Hszt.) végrehajtásáról rendelkezik és az egyes rendelkezéseit a Hszt. megfelelő szakaszaihoz rendeli. A Kr. az illetménypótlékokról a Hszt. 104., 237, 254, 293, 306 és 322. §-hoz rendelten rendelkezik.

Ennek felel meg a Kr. 28. § (1) bekezdésének megszövegezése, mely azokat a feltételeket tartalmazza, amelyek teljesülése esetén a hivatásos állomány tagja jogosulttá válik a Hszt.-ben meghatározott illetménypótléokra.

A Hszt. 254. § (2) bekezdése határozza meg azt, hogy a rendőrség hivatásos állományú tagját a Hszt. 104. §-ában meghatározott pótlékokon (idegen nyelvtudási pótlék) felül milyen egyéb pótlékok illetik meg. Ez a felsorolás a Kr. 1. számú mellékletének 1, 2, 3 és 8 pontjával egyezik meg.

A felperesek sem a 2001. július 1-ét megelőző, sem pedig az azt követő időben nem hivatkozhatnak arra, hogy őket a Kr. 36. § (1) bekezdése szerint az egyéb veszélyességi pótlék megilleti.

A Hszt. hivatkozott jogszabályi rendelkezéséből kitűnik, hogy 2001. július 1-ét megelőzően a felsorolt pótlékok között az egyéb veszélyességi pótlék nevesítésre nem került. A Kr. Ekkor hatályos 36. § (1) bekezdése az 1. számú melléklet 1-3, 5 és 8. pontjaiban meghatározott beosztásban szolgálatot teljesítőkre vonatkozó rendelkezéseit tartalmazza. Erre azonban a felperesek jogot nem alapíthatnak, mert sem ez, sem pedig a Hszt. 254. § (2) bekezdése a tételes felsorolásban az egyéb veszélyességi pótléket nem ismeri.

2001. július 1-je után pedig a Kr. módosított 37. § (1) bekezdése értelmében az 1. számú melléklet nem alkalmazható a rendőrség hivatásos állományú tagjaira.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény, valamint a Magyar Honvédség hivatásos és szerződéses állományú katonáinak jogállásáról szóló 2001. évi XCV. törvény módosításáról rendelkező 2003. évi XVII. törvény 2003. január 1-jai hatállyal lépett életbe és tartalmazott újabb módosítást. Ennek 3. §-a értelmében a Hszt. 254. § (2) bekezdésének c) pontja akként egészül ki, hogy a pótlékok mértéke szolgálatonként

- ügyeleti pótlék 3,8 – 7,4 %
- egyéb veszélyességi pótlék 2,1 %.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény végrehajtására kiadott 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet módosításáról szóló 99/2000. (VII. 15.) Korm. rendelet 7. §-a értelmében a 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet az „egyéb veszélyességi pótlék” alcímmel és a 37/B. §-al egészül ki. Az utóbbi taxatív felsorolja, kik jogosultak az egyéb veszélyességi pótléokra. E felsorolásban pedig a felperesek beosztása nem szerepel.

Mindezekre tekintettel a felperesek egyéb veszélyességi pótlék iránti igénye nem alapos.

Az 1,2-szeres szorzóval történő számítást illetően alkalmazandó a Hszt. 329. § (1) bek. c) pontja. E szerint a szolgálati viszonyban eltöltött időt 1,2-szeresen kell számítani a rendszeres csapakisépzést folytató szervezetek állományának, harcálláspontokon, a földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknek, a büntetés-végrehajtási szervezeteknél a fogvatartottakkal közvetlenül folyamatosan foglalkozó állomány tagjainak, valamint a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztásokban szolgálatot teljesítőknek.

Tévedett az elsőfokú bíróság, amikor nem felsorolásnak, hanem együttes feltételnek tekintette az 1,2-szeres szorzó alkalmazása során a földfelszín alatti szolgálatteljesítést és a fokozott igénybevétellel és veszéllyel járó beosztás szükségességét.

A másodfokú bíróság a felperesek jogszabály értelmezésével értett egyet, azaz a földfelszín alatt szolgálatot teljesítőknek az 1,2-szeres szorzót kell alkalmazni, ehhez további feltétel meglétére nincs szükség. A másodfokú bíróságnak abban kellett állást foglalnia, hogy a felperesek munkahely földfelszín alatti létesítménynek minősül-e.

A fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény végrehajtására kiadott 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet a módosítását megelőzően végrehajtási rendelkezést nem tartalmazott. Az ezt módosító, 2003. július 23. napján hatályba lépett 99/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet 4. §-a szerint a Kr. a következő 25/A. §-al egészül ki:

E rendelet alkalmazásában a Hszt. 92. § (1) bekezdésének a) pontja, továbbá a 329. § (1) bekezdésének c) pontja szerint föld alatti létesítménynek az olyan önálló, zárt terű építmény vagy építménynek az a része minősül, amely teljes egészében a földfelszín alatt helyezkedik el, a levegő páratartalmát, összetételét mesterséges úton állítják elő vagy biztosítják és a munkavégzéshez szükséges fény kizárólag mesterséges megvilágítással biztosítható.

Az alperes nem tette vitássá, hogy a felperesek munkahelye az itt meghatározott követelményeknek megfelel, azonban álláspontja szerint azt csak a hatályba lépés napjától, azaz 2003. július 23. napjától kezdődően lehet alkalmazni.

A Hszt. rendelkezései – így a 329. §-ai is – nem vitásan 1996. szeptember 1. napjától léptek hatályba. Az ezt módosító, ugyancsak hatályos 140/1996. (VIII. 31.) Korm. rendelet 25. § (4) bekezdése szerint a hivatásos állomány (3) bekezdés alá nem tartozó tagjának azt a szolgálati idejét lehet a Hszt. 329. §-a (1) bekezdésének a), b) vagy c) pontja alapján kedvezményesen számítani, amelyet a Hszt. hatályba lépésétől a hivatkozott pontokban meghatározott beosztásban töltött.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság azt állapította meg, hogy a jogszabályi rendelkezések értelmében a felperesek a Hszt. hatályba lépésétől kezdődően jogosultak a kedvezményes számításra. Így az általuk meghatározott időponttól kezdődően köteles az alperes a kedvezményes számítást alkalmazni.

A VII. r. felperes további igényét illetően a másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság jogi érvelését. Tényként kellett megállapítani, hogy a felperes szolgálati panasza ezen igény érvényesítésére nem terjedt ki. A töretlen bírói gyakorlat szerint a Hszt. 194. § (1) bés (2) bekezdése alapján a szolgálati panaszt ezen igény tekintetében is be kell nyújtani és a panaszeljárást le kell folytatni.

A VII. r. felperes Hszt. 85. § (2) bekezdésére alapított igénye nem minősül alanyi jogosultságnak. Alanyi jogon biztosított jogosultságnak csak olyan jogosultságot lehet tekinteni, amire minden munkavállaló jogosult külön feltételek megvalósulása nélkül és csupán a munkavégzés ténye alapján

A másodfokú bíróság a fenti indokolással az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta és a rendelkező rész szerint döntött a Pp. 253. § (2) bekezdése értelmében.

Az eljárás illetékét az állam viseli a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bek. és 14. §-a értelmében.

A VII. r. felperes és az alperes a perköltség igényéről lemondott, míg az I-VI. r. és VIII. r. felperesek perköltség igényüket bejelentették. A másodfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányára tekintettel akként rendelkezett, hogy a peres felek maguk viselik költségüket a Pp. 81. §-a értelmében.

Budapest, 2004. március 24.

Dr. Zubovics Lászlóné s.k.
a tanács elnöke

Siposné dr. Takács Ágnes s.k.
előadó bíró

Mészárosné dr. Szabó Judit s.k.
bíró